

Paba diena

Šiandien – mėnulio priešpilis, rytoj prasideda pilnatis. Saulė teka

8 val. 40 min., leidžiasi 16 val. 11 min. Dienos ilgumas 7 val. 31 min.

Vardadieniai: šiandien – Eivaida, Eivaidas, Eivarda, Eivardas, Eivardė, Gunaras, Medvaišas, Vilinta, Vilintas, Vilintė, rytoj – Algis, Eidravas, Eidravė, Gabėta, Gabija, Kergaila, Kergailas, Kergailė, Kermantas, Prietautas, Prietautė, penktadienį – Elma, Ginvilas, Ginvilė, Kolumba, Kolumbas, Vyda, Vydas, Vydautas, Vydautė.

Tarybos posėdis

Darbotvarkė trumpa, o diskusijų daug...

Gruodžio 30 d. vyksime paskutiniame 2019 m. Prienų rajono savivaldybės tarybos posėdyje politikai balsavo dėl iš anksto parengtų septynių sprendimo projektų, apsvarstė ir į darbotvarkę įtrauktus penkis papildomus klausimus.

Patvirtinta religinių bendruomenių rėmimo tvarka

Po diskusijų penkiolikos politikų balsais patvirtintas Religinių bendruomenių ir bendrijų rėmimo tvarkos aprašas, kuriuo vadovaujantis Prienų rajone registruotos religinės bendruomenės ir bendrijos galės pretenduoti į savivaldybės dalinę finansinę paramą. Ji galės būti naudojama maldos namų atnaujinimui, remontui, renovacijai, į kultūros paveldo registrą įrašytų vertybių restauracijai, avarinės būklės šalinimo darbams ir tvarkybai, socialinę atskirtį mažinančioms prevencinėms programoms ir kitoms veikloms. Savivaldybė finansuos iki 85 proc. paraiškos šamotoje prašomų lėšų, bet ne daugiau kaip 5000 Eur vienam projektui įgyvendinti, mažiausia vienam projektui skiriama suma yra 100 Eur.

Aprašo projekte buvo pažymėta, kad religinės bendruomenės ir bendrijos, siekiančios gauti Savivaldybės finansavimą, turi atitikti Lietuvos Respublikos religinių bendruomenių ir bendrijų įstatyme apibrėžtą tradicinės Lietuvos religinės bendruomenės sąvoką. Šią įstatyminę nuostatą sukritikavęs Tarybos narys **Audrius Narvydas** teigė, kad ji diskriminuoja kitas Teisingumo ministerijoje registruotas religines bendruomenes, kurios įvardijamos netradicinėmis. Pasak jo, Tarybos nariai pirmiausia atstovauja žmonėms, todėl, tvirtinant Religinių bendruomenių ir bendrijų rėmimo tvarkos aprašą, reikėtų laikytis jų lygiateisiškumo principo. Taip ir buvo padaryta – Apraše sąvokos „tradicinė“ atsisakyta.

Šiuo metu pagal Religinių bendruomenių ir bendrijų įstatymą valstybės paramą gali gauti devynios religinės bendruomenės, priskiriamos tradicinių kategorijai, tai – lotynų apeigų katalikai, graikų apeigų katalikai, evangelikai liuteronai, evangelikai reformatai, stačiatikiai, sentikiai, judėjai, musulmonai sunitai, karaimai. Dar keturios bendruomenės laikomos valstybės pripažintomis, kitos registruotos bendruomenės, pavyzdžiui, Jehovos liudytojų, senovės baltų religinė bendrija „Romuva“, Metodistų bažnyčia, siekia valstybės pripažinimo, suteikiančio tam tikrų privilegijų.

Steigs kirpyklas, rengs edukacines programas

Su daugumos Tarybos narių pritarimu Žemaitkiemio ir Želkūnų kaimų bendruomenėms, Šilavoto bendruomenės centrui, bendruomenei „Veiverių kraštas“, Veiverių seniūnijos bendruomenės centrui atsižvelgiant į galimybes gauti europinių lėšų parengtiems vietos plėtros projektams įgyvendinti. Savivaldybė dalyvaus projektų veikloje partnerio teisėmis ir finansiskai prisidės prie projektų įgyvendinimo iki 20 proc. visų tinkamų finansuoti išlaidų, bet ne daugiau kaip po 5 000 Eur kiekvienam projektui.

Asociacija „Žemaitkiemio krašto bendruomenė“, vykdydama projektą, ketina stiprinti bendruomenės materialinę bazę, edukacines sąlygas. Suremontavus patalpas, bus pradėtos vykdyti įvairios edukacinės programos: sviesto mušimo, kugelio

(Nukelta į 2 p.)

Šia tema tikrai reikia kalbėti... 2 p.

Investicija į dantų šepetuką atsiperka šimteriopai 3 p.
Parduodamus produktus galės gaminti namuose

Vietovardžių susigrąžinimui reikia ryžto, vieno žodžio – TEESIE... 4-6 p.

Namu, ūkis 5 p.

Prienų Turguje 6 p.

Izraelis arba Šventoji žemė

8 p.

Prevenicinė programa „Linas“ Naujosios Ūtos seniūnijoje

Nuo spalio 3 d. iki gruodžio 19 d. Naujosios Ūtos seniūnijoje vyko prevenicinė programa „Linas“. Ši programa buvo vykdoma jau ketvirtus metus. Programoje dalyvavo 10 vaikų iš N. Ūtos, Balbieriškio ir Šilavoto seniūnijų. Programos tikslas ir siekiai – dirbti su vaikais grupėje, sumažinti vaikus užgriuvusį chaosą, formuoti teigiamą savęs vertinimą, pasitikėjimą savimi, savigarbą. Padėti geriau suprasti gyvenimą, pasidalinti savo baimėmis ir nuogąstavimais, sumažinti atsakomybės ir kaltės našta, žinoti savo teises ir pareigas.

Prevenicinės programos ciklą sudarė 12 susitikimų, kurių metu buvo aptartos vaikams aktualios temos. Užsiėmimų metu vaikai žaidė komandinius žaidimus, piešė, karpė,

lipdė, kūrė įvairius darbelius, kuriuos segė į savo darbų aplanką. Taip pat buvo ugdomi ir formuojami tarpusavio bendravimo ir bendradar-

biavimo, kasdieninio gyvenimo įgūdžiai, pvz.: nusiplauti rankas, pasidengti stalą, paruošti maistą, išsiplauti indus.

Paskutinio užsiėmimo metu svečiomės Naujosios Ūtos bibliotekoje. Bibliotekininkė S. Milušauskienė vaikus supažindino su Advento papročiais bei tradicijomis, vaikai minė mįsles. Taip pat visi kartu aptarėme programos rezultatus, įvertinome įgytas žinias. Vaikai noriai dalyvavo programos veiklose bei tikisi dalyvauti ir kitais metais. Švenčių proga prevenicinės programos dalyviams buvo įteiktos dovanėlės, už kurias dėkojame rėmėjams. Taip pat dėkojame Prienų rajono savivaldybei už prevenicinės programos „Linas“ finansavimą.

Prevenicinę programą vykdė socialinės darbuotojos, dirbančios su šeimomis, tai – P. Mickaitė, J. Petkienė ir J. Lučkienė.

GRASTA
AKMENS ANGLIS
BRIKETAI, GRANULĖS
8 687 36216
Kęstučio g. 99, Prienai
www.grasta.lt
PASKUTINĖS NUOLAIDOS!!!

IMONĖ
nuolat perka geromis kainomis
GALVIJUS
Atsiskaitome iš karto.
Mokame 6 ir 21 proc.
Vežame į Lenkiją.
Tel. 8 687 73 691

Daiškai - Gyvenimui

Šia tema tikrai reikia kalbėti...

Atvažiuome į Prienų rajoną prieš kelerius metus iš Vilniaus ir negalime netylėti. Štai tokios liūdnos mūsų mintys.

Gyvename miške, gyvename čia tik kelerius metus, tad dar neatbukio žvilgsnis ir jausmai. Neaktualizuosi dabar dar Antano Baranausko aprašytos problemos tik apie kelias belikusias apykreives pušes. Širdis plyšta matant, kaip kasdien yra šiukšlinami miškai. Kol nestebėjome šios problemos kasdien, tikrai netikėjome, kad šiais – sąmoningėjimo, kovos už ekologiją ir informacijos srauto laikais yra tokių žmonių, kurie nesuprasdami žalos atvažiavę į mišką numeta išgertą butelį, cigarečių pakelį ar bet kokią šiukšlę.

Beje, yra kur kas blogiau... Žmonės, būdami miške, ne tik mėto kasdienines po savęs likusias šiukšles, bet ir atveža jas specialiai! Išivaizduojate? Dabar, kai jau išibėgėja 2020-ieji metai! Prieš kelerius metus atvykę čia gyventi (tiesa, reikėtų pasakyti, kad miškas nėra mūsų, aplink mus yra privatus ir valstybinio miško) aplink radome nemažai susigulėjusių įvairių šiukšlių krūvų, buvo ir automobilių dalių, ir statybinių atliekų – visko. Sutvarkėme, daug išvežėme į stambiagabaričių atliekų surinkimo punktą. Bet tai nebuvo procesas, turėjęs pabaigą. Matome, kad tai ne tik seniai atvežtos šiukšlės, kurių atsiradimą nurašėme dėl išsilavinimo, kultūros ir tiesiog žinių trūkumo.

Miškas bene kasdien pildosi naujomis šiukšlėmis! Žmonės atveža savo atliekas, kurias reikėtų vežti į stambiagabaričių atliekų surinkimo punktus arba tiesiog mesti į buitinių šiukšlių konteinerį! O juk stambiagabaričių atliekų surinkimo punktai puikiai atlieka savo funkcijas! Sunku suprasti, kas pas tokias žmones galvoje: ar jie užaugo šeimoje, ar turi vaikų, ar su kuo nors bendrauja, skaito portalus, žiūri televizorių??? Jei yra nors vienas atsakymas „taip“, aš visai neįsivaizduoju, kaip taip gali žmogus elgtis... Kiek jis turi būti išgėdęs, išsiderinęs, sergantis?... Nesinori tikėti, kad su tokiu žmogumi sveikinausi ar juolab kalbėjaisi. Kur jie tokie slepiasi ir iš kur išdygsta? Šiandien miške radau atvežtus 8 maišus, pilnus nukritusių lapų ir spyglių. Bandau suprasti: žmogus gražino: grėbė lapus, šlavė savo sodybos kiemą, sudėjo šiukšles į maišus (tai nėra lengva, gal kas nedarė, nežino), sukrovė į automobilį (kaip suprantu, ne į kiekvieną automobilį tilptų toks kiekis), išvežė iš savo kiemo ir atvežė į visų mūsų „kiemą“ – mišką!!!! Plastikiniai maišai yra kokius 10–20 metų? O lapai juose ir kur kas ilgiau, nei būtų išmesti į kompostą! Gerai, gal žmonės neturi supratimo apie kompostavimo naudą, gal tingėjo vežti į stambiagabaričių atliekų punktą (nors vienas iš jų yra visai netoliese), bet kodėl atvežus šių maišų žmogus negalėjo iškratyti ir išsivežti? Tai padarius tikrai nebūtų labai didelės bėdos. Gal ir būtų šokia tokia invazija, bet gamta tai pakeltų. Atskira problema – miško kirtėjai ir retintojai (net nežinau, kaip juos vadinti) jau yra taisyklė, kad kai tik jų buvo dirbta, – žiūrėk – jau gali detalai žinoti, ką jie valgė, gėrė ir rūkė. Man labai gėda už šiuos žmones, už jų tėvus ir jų vaikus? O Jums?

(Autorė redakcijai žinoma)

Tarybos posėdis

(Atkelta iš 1 p.)

kepimo, vaistažolių degustacijos, sodų pynimo, sveikatingumo ugdymo ir kt.

Šilavoto bendruomenės centras pagal projektą įsigys įrangos ir priemonių kirpyklai įrengti, taip pat – įvairių treniruoklių ir įrangos bendruomenės narių sveikatai stiprinti.

Bendruomenė „Veiverių kraštas“ taip pat numachių įgyvendinti edukacines programas, skatinančias amatų plėtrą, sveiko gyvenimo būdo propagavimą, ketina organizuoti švietėjišką veiklą, įsigyti veikloms reikalingos įrangos.

Veiverių seniūnijos bendruomenės centras vykdydys projektą, skirtą šio krašto gyventojų užimtumo didinimui, socialinės atskirties mažinimui, aplinkos tausojimui, dirbant su antrinėmis žaliavomis. Tuo tikslu bus įgyvendinamos edukacinės programos, susijusios su amatų plėtra, sveiko gyvenimo būdo propagavimu. Želkūnų krašto bendruomenė projekto lėšomis planuoja įsigyti kirpyklos ir rūkyklos įrangą, įsirengti krosnį-duonkepę, kad galėtų vykdyti edukacines veiklas bendruomenėje.

Įrengti mobiliojo ryšio antenas atsieis brangiau

Nuo 2006 m. pagal pasirašytą, o 2014 m. atnaujintą sutartį UAB „TELE2“ buvo leista įrengti mobiliojo ryšio antenas ant Prienų kultūros ir laisvalaikio centro pastato stogo. Kadangi sutarties galiojimo ir atnaujinimo terminas pasibaigė, šia Tarybos posėdyje pasiūlyta skelbti naują nekilnojamojo turto – 5 kv. m ploto techninės patalpos (ventiliatorinės) Vytauto g. 35, Prienų m. – nuomos viešą konkursą, nustatant 100 eurų nuomos mokestį per mėnesį. Sprendimo projekte buvo įrašytas pradinis turto nuompinigių dydis – 2,00 Eur (be PVM) per mėnesį, valdančioji koalicija siūlė jį didinti iki 50 eurų, o bendru sutarimu mokestis padvigubintas.

Patirtos išlaidos sugrąžintos bendrovei

Nuo 2015 m., kai buvo pasiektas susitarimas su tuometine UAB „Prienų energija“ dėl sutarties nutraukimo, AB „Prienų šilumos tinklai“ savivaldybės nurodymu iš bendrovės lėšų UAB „Trakų energija“ (buv. „Prienų energija“) sumokėjo 360 488,38 Eur be PVM.

Šio susitarimo teisėtumu suabejojęs Audrius Narvydas kreipėsi į prokuratūrą dėl viešojo intereso gynimo ir pasiekė, jog Kauno apygardos teismas 2015-07-31 sudary-

Paskutiniame 2019 m. savivaldybės tarybos posėdyje už ilgametį darbą padėkota Finansų skyriaus vedėjai N. Paužienei ir buvusiam Prienų miesto seniūnui A. Matulevičiui.

Autorės nuotraukos

tos sutarties mokestinę dalį pripažintų negaliojančia bei pritaikytų restituciją, priteisdamas minėtą sumą iš UAB „Trakų energija“ Prienų rajono savivaldybės naudai. A. Narvydo įsitikinimu, iš susigrąžintų lėšų būtina kompensuoti gyventojams patirtus nuostolius už permokėtas sąskaitas. Meras A. Vaicekuskas patikino, kad permokėta suma vartotojams sugrįš per patvirtintą šilumos kainą.

UAB „Trakų energija“ įvykdė teismo įpareigojimą ir pervedė lėšas į Savivaldybės administracijos sąskaitą. 18 Tarybos narių pritarė Prienų rajono savivaldybės administracijos ir AB „Prienų šilumos tinklai“ susitarimui dėl patirtų išlaidų grąžinimo bendrovei, nepaisant A. Narvydo prieštaravimo, esą reikėtų luktelti, kol LR Aukščiausiasis teismas kasacine tvarka išnagrinės UAB „Trakų energija“ skundą.

Kita vertus, Tarybos narys, posėdyje taip ir neišgirdęs atsakymų į jam rūpimus klausimus, pvz., kurio asmens nurodymu UAB „Prienų šilumos tinklai“ pervedė šimtatūkstantinę sumą, patikino, kad šioje istorijoje taško dar nedės... Juolab kad prieš pat Kalėdas paaiškėjo dar viena gerai neapsvarstytos šilumos ūkio nuomos sutarties su „Prienų energija“ skuboto nutraukimo pasekmė. Lietuvos apeliacinio teismo sprendimu bendrovei „Prienų šilumos tinklai“ buvo priteista per 90 tūkst. eurų bauda ir bylinėjimosi išlaidos už 2015 m. nesuvertotą ir neapmokėtą pagal sutartį privalomą suskystintųjų dujų kiekį iš SGD terminalo. Todėl A. Narvydui rūpi išsiaiškinti ir tai, kas ir kodėl tuomet nusprendė nevykdyti Dujų tiekimo sutarties, nes priteista suma, ko gero, vėlgi bus padalinta visiems šilumos vartotojams.

Teiks paslaugas ir seniūnijose

Taryba pavedė Savivaldybės administracijai sudaryti vidaus sandorį su UAB „Prienų butų ūkis“ dėl Prienų rajono savivaldybės gatvių, pėsčiųjų ir dviračių takų, šaligatvių, laiptų, aikštelių, vejų, žolynų ir gėlynų priežiūros paslaugų teikimo pagal nustatytus įkainius nuo 2020 m. sausio 1 d. Preliminari vidaus sandorio suma – 1 993 728 Eur su PVM – 2020 m. didės iki 24 9216 Eur su PVM. Savivaldybės administracijos direktorė Jūratė Zailskienė tai sieja su išaugusiomis darbų apimtimis – seniūnų prašymu, bendrovė teiks įvairias paslaugas (pvz., medžių pjovimo) ir kaimiškoje teritorijoje. Visgi ji patikino, kad darbai bus perkami pagal užsakovo poreikį, atsiskaitoma pagal pateiktas sąskaitas ir kitus dokumentus.

Tarybos narys A. Narvydas savo pasisakyme pažymėjo, jog svarstomas vidaus sandorio klausimas yra aktualus, tačiau pasiūlė sprendimo nepatvirtinti, kol šalies Prezidentas nepasirašė Viešųjų pirkimų įstatymo. Vis dėlto į šį teisiškai pagrįstą A. Narvydo siūlymą nebuvo atsizvelgta, nulėmė jo kolegos **Henriko Radvilavičiaus** išsakyti ekonominiai argumentai, esą laiku nesudarius sandorio, nebus kam valyti šaligatvių, jei žiema parodys nagus.

Prašomą neprivatizuoti sklypą sumažino perpus

Taryba apsvaistė asociacijos „Pilutė“ prašymą į neprivatizuojamų ir negražinamų objektų sąrašą įtraukti 6,8322 ha ploto valstybinės žemės sklypą, esantį Pašventupio kaime, Pakuonio seniūnijoje. Jį palaikė Tarybos narys **Jonas Vilionis**, daug prisidėjęs tvarkant Pašventupio I piliakalnį ir jo prieigas. Tačiau Taryba balsavo ne tik už pateiktą sprendimo projektą, bet ir už mero pasiūlymą

sumažinti šį sklypą iki 3,5 hektaro, motyvuojant tuo, kad seniūnija bus nepajėgi prižiūrėti tokią teritoriją. Šiai alternatyvai pritarė 14 politikų, penki pasisakė prieš, du nedalyvavo balsavime.

Prašyme asociacija „Pilutė“ nurodė, kad 2019 metais išasfaltavus į Pakuonį vedantį kelią, Pašventupio I piliakalnis ir teritorija šalia jo tapo patrauklesni lankytojams ir vietos bendruomenės nariams. Šiuo metu minėtas valstybinės žemės sklypas yra apaugęs menkaverčiais krūmais ir medžiais, juos išretinus šalia piliakalnio ketinama įrengti parką.

Perdavė „Saulutės“ nekilnojamojį turtą

Posėdyje vienbalsiai buvo pritarė siūlymui lopšelio-darželio „Saulutė“ patikėjimo teise valdomą nekilnojamojį turtą perduoti Savivaldybės administracijai. Artimiausiu metu „Saulutė“ persikels į naujai suremontuotą pastatą, esantį Kauno g. 2C, Prienų m., o jos senajame pastate planuojama įkurdinti Prienų miesto įstaigas, viešąsias įstaigas (asociacijas) ir nevyriausybinės organizacijos, kurios pareiškė norą naudotis minėto pastato patalpomis.

Perėmė nuosavybės lėktuvus ir automobilius

Taryba neprieštaravo, kad Prienų rajono savivaldybė perimtų savo nuosavybės valstybės turtą, priklausantį Lietuvos sporto centrui. Perduodamo turto sąrašė – 21 lėktuvas JAK-52, JAK-50, JAK-18T ir CESNA 150G bei trys GAZ ir MAZ markių automobiliai likutine 24 eurų verte. Tokiu būdu siekiama užtikrinti Kauno parašiutininkų klubo veiklos tęstinumą Pociūnuose, toliau plėtoti aviacinį sportą, paguoti aktyvų laisvalaikio praleidimą tarp gyventojų ir svečių.

Dalė Lazauskienė

Darbą pradeda naujoji Prienų seniūnijos seniūnė Janina Armonienė

Sausio 2-ąją meras Alvydas Vaicekuskas, administracijos direktorė Jūratė Zailskienė ir direktorės pavaduotojas Algis Marcinkevičius pasveikino Prienų r. savivaldybės administracijos skelbtą konkursą laimėjusią naująją Prienų seniūnijos seniūnę Janiną Armonienę (nuotraukoje – antra iš kairės).

Savivaldybės vadovai palinkėjo naujų iniciatyvų bei sėkmės dirbant seniūnijos labui, dėmesingumo žmonėms bei nuoširdaus rūpinimosi jų reikalais.

J. Armonienė, jau metus laikinaiėjusi seniūno pareigas, su seniūno darbu spėjo susipažinti, dalį patirties įgavo iš buvusio seniūno Algimanto Matulevičiaus. Ji pažymėjo, jog stengsis dirbti taip, kad seniūnija būtų dar gražesnė.

Meras ir administracijos vadovai aptarė su seniūne seniūnijos administracijos darbo sąlygas, socialinius, ūkinius klausimus, pasidalino abipusiais lūkesčiais: dėl miesto bei kaimiškų teritorijų tvarkymo,

didesnio dėmesio socialinių būstų priežiūrai ir kontrolei, bendravimo su gyventojais ir bendruomenėmis, bendradarbiavimo su Savivaldybe ir kitomis seniūnijoje veikiančiomis įstaigomis.

J. Armonienė yra prienietė, baigusi „Revuonos“ vidurinę mokyklą, Gomelio kooperacijos institute įgijusi ekonomisto specialybę.

Prieš eidama Prienų seniūnijos vyriausiosios specialistės, pavaduotės seniūnijos seniūną, pareigas J. Armonienė dirbo Alytaus VSDFV Prienų skyriuje vyriausiąja specialiste.

Prienų r. savivaldybės informacija

Investicija į dantų šepetuką atsiperka šimteriopai

Didžioji dalis suaugusiųjų neteisingai prižiūri savo dantis ir kovoja su įvairiomis dantų problemomis ar ligomis, todėl nekeista, kad ir vaikams nuo pat mažens nėra skiepijami tinkami kasdienės burnos higienos įpročiai. Apie tai, kaip teisingai prižiūrėti vaikų dantukus, kokios būna dažniausios tėvų klaidos ir ką dantys pasako apie viso organizmo būklę, pasakoja gydytoja vaikų odontologė Erika MAŽEIKĖ.

Priežiūra – nuo pirmo pieninio danties

Pagrindinis skirtumas tarp suaugusiojo ir vaiko kasdienės dantų higienos yra tas, kad ikimokyklinio amžiaus vaikai kokybiškai patys to padaryti negali, todėl jiems reikalinga suaugusiųjų pagalba.

„Mažų vaikų dantų valymas yra vienareikšmiškai tėvų atsakomybė. Žinoma, ne visiems vaikams lengva dantis išvalyti – neretai prireikia išradingumo, žaidimų ir papildomos motyvacijos“, – teigia gydytoja vaikų odontologė E. Mažeikė, kuri rekomenduoja vaikams pradėti valyti dantis nuo pat pirmojo pieninio danties, išdygstančio maždaug šešių mėnesių kūdikui. Nuo tada mažieji turėtų pratintis ir susipažinti su tuo, kad dantukai kiekvieną dieną turi būti valomi.

Taip pat patariama leisti vaikui imti šepetėlį, dėti jį į burną, nes tokiu būdu jis žaidžia ir kartu pratina, masažuoja bedygstančių dantų dantenos ir formuojasi gera dantų valymo įprotis. Žinoma, viskas turi vykti prižiūrint suaugusiems ir po to tėvai dantis dar turi pervalyti.

Nuo dantų šepetuko iki burnos skalavimo skysčio

Net ir renkantis burnos priežiūros priemones, rekomenduojama prieš tai apsilankyti pas specialistą, nes vaikams fluoridų kiekis pastoje parenkamas odontologo pagal esamą dantų būklę ir amžių, todėl gali svyruoti nuo 500 iki 1450 ppm, esančių įprastinėje suaugusiųjų pastoje.

Be to, geriausia valymo kokybę pasiekama valant dantis po vieną, naudojant vieno danties šepetėlį. Geras pasirinkimas yra ir ultragarasinis dantų šepetėlis, tačiau, nepaisant to, kad šepetėlis pats sukasi,

valant vis tiek reikia atlikti šluojantį judesį nuo dantenos iki dantų krašto, kad ką tik nuvalytos apnašos „nesusisuktų“ atgal prie dantenų.

Norint palaikyti visą burnos švarą, rekomenduojama vaikus pamažu pratinti prie dantų siūlo, tarpdančių šepetėlio, liežuvio valiklio, o vyresniems nei 6 metų vaikams galima naudoti ir skalavimo skystį. Be to, dantų valymo kokybę namie gali padėti įvertinti dantų apnašą dažančios tabletės.

Norint išvengti ne tik danties skausmo, bet ir ligų

Profilaktiniai vizitai pas specialistus yra neatsiejami nuo taisyklingos burnos higienos ir būtini, norint išvengti nepageidaujamų ligų. Jų metu yra apžiūrima esama burnos ir dantų būklė, atkreipiamas dėmesys į vietas, kur lieka apnašų ar maisto likučių, nes jas reikėtų valyti atidžiau. Būtent šios dantų sritys greičiau genda, o situacijos nekeičiant formuojasi ertmės dantyse, atsiranda dantų skausmai.

Šių vizitų dažnis vaikams gali svyruoti nuo 3 iki 12 mėnesių, priklausomai nuo edukacijos atsiradimo rizikos, bet dažniausiai rekomenduojama apsilankyti pas gydytoją odontologą kas pusmetį.

Be viso to, tai vaikams tarnauja ir kaip pažintinės procedūros – svarbu, kad vaikas priprastų prie odontologinio kabineto, užmegztų draugišką ryšį su gydytoju ir jo komanda.

Dažniausios klaidos prižiūrint vaikų dantukus

Pagrindinė ir dažniausia vaikų dantų priežiūros klaida yra jų valymo atsakomybės perkėlimas vien tik vaikui, todėl itin svarbu, kad tėvai pervalytų vaikui dantis mažiausiai iki 8 metų. Vėliau viskas priklauso nuo vaiko savarankiškumo ir pasie-

Anot gydytojos vaikų odontologės Erikos Mažeikės, mažų vaikų dantų valymas bei taisyklingas kasdienės burnos ir dantų higienos įpročių skiepijimas yra tėvų atsakomybė, todėl patariama kantriai pradėti vaikus to mokyti vos išdygus pirmajam pieniniam dantukui.

Nuotrauka iš asmeninio archyvo

kiamo dantų valymosi kokybės rezultato, bet dažnu atveju prireikia tėvų kontrolės ir vyresniame amžiuje, maždaug iki 12 metų.

Dar viena dažnai pasitaikanti klaida – tarpdančių nevalymas vaikams. Jei vaiko dantys liečiasi vienas su kitu ir nėra plataus tarpelio tarp dantų, vieną kartą per parą tarpdančius reikia valyti su siūlu ar tarpdančių šepetėliu, nes valant įprastu šepetėliu lieka maisto likučių ir tokiais atvejais iškart genda dažniausiai ne vienas, o du dantys.

Be viso to, tėvai dažnai skundžiasi gydytojams, jog vaikai nesileidžia valyti dantų, todėl, nenorėdami jų spausti, tėvai dantų nevalo tol, kol neatsiranda baisių pasekmių.

„Reikia pasistengti vaiką sudominti – galima dainuoti dainelę ar pasakoti istoriją apie dantukus ir nepageidaujamus jų gyventojus – mikrobus, ar susitarti, kad po dantų valymo vaikas galės pažaisti savo mėgstamą žaidimą, pažiūrėti filmuką. Taip pat motyvacijai pastiprinti padeda ir skanus, dažniausiai vaisinis, dantų pastos skonis“, – pataria gydytoja vaikų odontologė E. Mažeikė.

Kuo mažiau cukraus – tuo geriau

Visiems tikriausiai žinoma, kad maistas, kurį valgome, gali stiprinti

mūsų dantis arba jiems kenkti. Jei mityboje daug paprastųjų, lengvai skaidomų angliavandenių – cukraus, miltinių produktų, tuomet dantys bus labiau linkę gesti, nes šiuos maisto produktus burnoje gyvenančios ir eduonį sukeliančios bakterijos skaido į rūgštis, dėl kurių atsiranda paviršinių pažeidimų, o vėliau ir ertmių. Taigi patariama vartoti kuo mažiau saldintų maisto produktų ir gėrimų, o troškuli geriausia malšinti vandeniu ar nesaldinta arbata.

Be to, norint sustiprinti dantis iš vidaus, reiktų į mitybos racioną įtraukti daugiau kalcio, vitaminų D, A, K2 turinčių maisto produktų – sūrio, sviesto, natūralaus jogurto, kefyro, morkų, brokolių, kaimiškų kiaušinių, kokosų aliejaus, riebios laukinės žuvies, avokadų, riešutų.

Projektas „Būk atsakingas!“ yra finansiškai remiamas Valstybinio visuomenės sveikatos stiprinimo fondo, kurį administruoja LR sveikatos apsaugos ministerija.

PR Parduodamus produktus galės gaminti namuose

Nuo šiol mūsų šalies gyventojai parduodamus maisto produktus galės gaminti namuose, o tai darė ir anksčiau turės galimybę legalizuoti savo veiklą. Pernai priimtą nutarimą, leidžiantį su maisto gamyba susijusią veiklą vykdyti namuose, nekeičiant pastato gyvenamosios paskirties, papildė 2019 m. gruodžio 14 d. įsigalioję nauji supaprastinti Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos reikalavimai.

„Dažnai „Versliai Lietuvai“ užduodami klausimai dėl verslo pradžios ir plėtros yra susiję su maisto tvarkymo veikla. Pastebėjome, kad žmonės rodo didelį norą vykdyti veiklą legaliai, tačiau vieniems dėl perteklinių reguliavimų to padaryti nepavyksta, kitiems iš viso dingsta noras imtis šio verslo. Džiaugiamės, kad pernai jau pavyko susitarti su reguliuojančiomis institucijomis dėl galimybės parduodamą maistą gaminti namuose, nors ir pastato paskirtis yra gyvenamoji. Dabar turime dar vieną svarbų pasiekimą – supaprastintus reikalavimus gaminti namuose, be kurių vis dar nebuvo įmanoma užsiimti šia veikla“, – sako Vytautas Adomaitis, „Versli Lietuva“ Verslo aplinkos gerinimo

grupės vadovas.

Pranešime spaudai rašoma, kad pagal naujuosius reikalavimus maisto tvarkymo subjektai, jį gaminantys mažais kiekiais gyvenamosios paskirties patalpose ir tiekiantys tiesiogiai vartotojams, turės pasirinkti vieną iš dviejų veiklos rūšių. Pirmoji – kepyklos ir miltinių produktų gamyba, pavyzdžiui, pyragai, tortai, bandelės, keksiukai, sausainiai ir pan. Antroji – paruoštų valgių ir patiekalų gamyba, pavyzdžiui, karšti patiekalai, šalti užkandžiai, pusgaminiai bei kita.

Jurgita Viltrakenė, technologė, higienos ekspertė, „kitchen RULES“ ikūrėja ir partnerė atkreipia dėmesį, kad reikalavimuose yra nurodyta, jog prekyba bus leidžiama tik tiesio-

giai galutiniam vartotojui, taip pat juose pateikti gamybos kiekiai. „Atsižvelgiant į gaminamo produkto rūšį ir svorį, nustatyta, kiek jų maksimaliai galima pagaminti per vieną dieną“, – teigia ekspertė.

Pavyzdžiui, miltinės ir kreminės konditerijos gaminių, kurie sveria daugiau kaip 250 g (duona, pyragas, tortas ar pan.), per dieną galima pagaminti ne daugiau nei 5 vnt., o tokių, kurie sveria 250 g ir mažiau (bandelės, keksiukai, spurgos ir kt.), galima pagaminti ne daugiau kaip 100 vnt. Sveriamų smulkiųjų duonos ar pyrago gaminių (pvz., sausainiai, džiovėšiai ar pan.) numatytas maksimalus kiekis – ne daugiau nei 7 kg. Gaminant patiekalus, per vieną dieną jų bus galima paruošti ne daugiau kaip 20 porcijų, pusgaminių (pvz., makaronai, koldūnai, blynėliai ir kt.) – ne daugiau nei 10 kg ir nedidelių užkandžių (pvz., vieno kashio sumuštiniai) – ne daugiau kaip 100 vnt.

Anot J. Viltrakenės, dabar šią veiklą galima pradėti be didelių investicijų į namų virtuvę. Patalpoms keliama esminiai reikalavimai: ap-

linka ir įranga turi būti geros būklės, švari ir lengvai valoma, prireikus – dezinfekuojama; patalpoje neturi būti kenkėjų; būtina užtikrinti karšto ir (ar) šalto geriamojo vandens tiekimą; turi būti atliktas vandens laboratorinis tyrimas; laiku ir dažnai pašalinamos iš darbo zonos atliekos.

„Svarbiausia, kad žmonės suprastų, jog jie patys prisiima atsakomybę už savo pagamintą maistą. Todėl rekomenduojama laikytis temperatūrinių režimų, naudoti tik šviežias, kokybiškas žaliavas, apsaugoti produktus nuo kryžminės taršos. Svarbu užtikrinti maisto produktų ir žaliavų, iš kurių gaminamas maistas, atskamumą bei išsaugoti įsigijimo dokumentus, etiketes, kuriuose nurodyta sudėtis, tinkamumo vartoti terminas ar partijos numeris“, – akcentuoja J. Viltrakenė.

Nors gyvenamosios paskirties patalpose jau galima vykdyti maisto gamybą, tačiau tiems, kurie šia veikla planuoja užsiimti ne nuosavame, o dviejų butų sublokuotame name ar daugiabutyje, reikia gauti kaimynų sutikimus. Taip pat svarbu, kad

Sugedę dantys – silpno ar sergančio organizmo rodiklis

Ne tik maistas, bet net ir pavieniai medikamentai, skirti bendrinėms ligoms gydyti, gali turėti įtakos burnos būklei. Pavyzdžiui, dažnai ir netinkamai vartojami antibiotikai išbalansuoja žarnyno, taip pat ir burnos, mikroflorą – gerųjų ir blogųjų bakterijų – pusiausvyrą, o vaistai, vartojami epilepsijai gydyti, gali sukelti dantų paburkimą.

Juk organizmas yra viena visuma, todėl natūralu, kad burnos ir viso kūno sveikata daugiau ar mažiau yra susijusi. Pavyzdžiui, žmogui sergant dantenu ar kaulo uždegimu, jo patogeninės burnos bakterijos gali patekti į kraujotaką ir pažeisti širdies audinius. Taip pat dažnai pasitaiko, kad sergant ar persirgus peršalimo ligomis atsiranda dantų skausmų ir tinimų, tačiau tai dažniausiai paūmėja dėl organizme jau esančios, dėl edukacijos komplikacijų atsiradusios lėtinės infekcijos, kai, nusilpus imunitetui, organizmas nebesugeba su jomis susitvarkyti.

„Eduonis yra liga, kurios galima išvengti taisyklingai maitinant, ir tinkamai prižiūrint dantis, tą rodo mokslinė literatūra ir ne vienas asmeninis pavyzdys. Tačiau žvelgiant plačiau, kariesas labiau yra ne tiek prastos imuninės sveikatos, o netinkamo gyvenimo būdo pasirinkimo rodiklis, todėl labai svarbu, kad tėvai nuo pat mažų dienų rodytų vaikams tinkamą pavyzdį ir kantriai juos mokyty taisyklingos kasdienės burnos higienos įgūdžių“, – teigia gydytoja vaikų odontologė E. Mažeikė.

Užs.Nr. 01

Tai, kas išaugina...

Pažink savo kraštą

„Vietovardžių susigražinimui reikia ryžto, vieno žodžio – TEESIE...“

2019-ieji, Lietuvos vietovardžių metai, buvo palydėti gruodį Nemuno kilpų regioninio parko direkcijoje surengta konferencija „Daug klausimų, mažai atsakymų“. Jau pats konferencijos pavadinimas ir kai kurių pranešimų temos nuteikė liūdniems pamąstymams apie prarastus istorinius vietovardžius. Pradedant sovietmečiu ir tęsiant šiais laikais, iš juridinių dokumentų jau yra išbraukta tūkstančiai kaimų ir kitų vietovių pavadinimų, jų naikinimo tendencija išlieka, nors valstybei privalu rūpintis šios kultūros, istorijos ir kalbos vertybės išsaugojimu.

Pradėdama konferenciją viena iš jos organizatorių – NKRP direkcijos vyr. specialistė **Romutė Milušauskienė** – pastebėjo, jog kiekvienas kaimas, geografinis objektas turi savo istoriją, kurią daugeliu atvejų atspindi jų pavadinimai. Jos teigimu, vaikams paprastai patinka patiems kurti istorijas ir padavimus apie konkrečių vietovardžių ar vandenvardžių kilmę, naujai prakalbindami juos, jie labai tiksliai „pagauna“ esmę.

Ko gero, taip yra todėl, kad gyvenamųjų vietovių varduose užšifruota to krašto istorija, žmonių ryšys su gamta, jų buvęs socialinis statusas, būdas, verslai, įkūrėjų pavardės, istoriniai įvykiai.

Taigi vietovardžiai yra kolektyvinės atminties dalis, jie teikia bendrumo ir tęstinumo pojūtį, padeda susitapatinti su konkrečia vieta, didžiulis ja. Išnykus gyvenamųjų vietovių vardams, žmonės lieka tarsi be šaknų ir savo šeimos, giminės, bendruomenės istorijos.

Alytaus muziejaus muziejininkės **Deimantės Aidukaitės-Mikelionienės** teigimu, ilgiausiai neužmirštami yra hidronimai – upių, jų intakų, ežerų, pelkių vardai, jie apibūdina ne tik šių geografinių objektų savybes, augmeniją, su jais susijusius įvykius, bet ir įprasmina buvusių gyventojų dvasinį pasaulį ir gebėjimus.

Remiantis iki šiol išlikusiais vandenvardžiais, galima nubrėžti netgi Lietuvos teritorijos, kurioje iki išnykimo gyveno jotvingiai, ribas. Tai – Užnemunė, Vakarų Baltarusija ir Šiaurinė Lenkija.

Jotvingiai nepaliko jokių rašytinių šaltinių, išskyrus vienintelį paminėjimą – Belovežo girioje, Lenkijoje, rastą lenkų – jotvingių žodynėlį su 215 žodžių, todėl, aiškinantis šios kalbos ypatybes, galima remtis tik išlikusiais vietovardžiais ar asmenvardžiais. Anot D. Aidukaitės-Mikelionienės, mokslininkai neabejoja dėl 65 vandenvardžių jotvingiškos kilmės.

Jotvingių kalba turėjo nemažai bendrumų su lietuvių kalba, tai rodo bendros žodžių šaknys: *bebr-* (liet. bebras), *berz-* (liet. beržas), *gil-* (liet. gilus), *gulb-* (liet. gulbė), *egl-* (liet. eglė), *gir-* (liet. giria), *purv-* (liet. purvas), *klon-* (liet. klonis) ir daugelis kitų. Ji atskleidė, jog jotvingių kalbai būdinga priesaga *-ingė*, *-ingis* (Ap-

singė, Sausvingis), kirčiuota galūnė *-us* (Alytus, Vyčius, Švenčius, Skroblus), senasis dvibalsis *-ei-* (Leipalingis, Veisiejai), priebalsių *s, z* vartojimas vietoj *š, ž* (Zervyna, Zapsė, Skirzius, Svetus, Sakna). Galimai jotvingiškos kilmės upėvardžiai su priesaga *-upis*, *-upė* (Ožkūpis, Šernūpis, Puknūpis, Raišūpis, Šešupė), Užnemunėje priskaičiuojamas 341 toks pavadinimas. Upėvardžiai su galūne *-da* (Grūda, Rauda, Vada) kildinami iš sūduvių žodžio *ude* (vanduo), lietuvių kalboje jų randama beveik 50.

Pranešėja apgailestavo, kad kai kurie jotvingiškos kilmės vietovardžiai yra nykstantys, pavyzdžiui, Pietų Lietuvos gyvenvietėje Apsingėje likę vos du gyventojai, šalia Leipalingio esanti bala Skirziabalė išbraukta iš žemėlapių, toks pat likimas – ir Garbakojo balos Lazdijų rajone.

Pranešėja pavadino ir Prienų rajono vietovardžių bei hidronimų, kurie galėtų būti jotvingiškos kilmės: Jieznas, Pramiežiai, Guostus, Premeza, Karvė.

Aukštadvario regioninio parko vyr. kultūrologė **Rita Balsevičiūtė** sudomino pasakojimais, kas slypi už Aukštadvario ir Stakliškių apylinkių kaimų pavadinimų. „Vietovardžiai – tarsi siūlo galas, jį vyniodamas ir eidamas tolyn gali atverti dar nežinomus istorijos ir etnografijos kodus“, – teigė R. Balsevičiūtė. Ne vienerius metus vaikščiodama po kaimus ir kalbindama senuosius jų gyventojus, etnografė išgirdo labai įdomių istorijų apie jų gyvenamųjų vietovių vardų kilmę.

Pavyzdžiui, baigiantis išnykti Gedanonių kaimas Stakliškių seniūnijoje, pasak vieno senolio, gavo pavadinimą nuo žodžio „giedoti“, „sielvartauti“, kuomet kaimo gyventojai išmirė nuo choleros.

Senais laikais buvo tikima, kad medžiuose gyvenančios dievybės padeda pasveikti, suteikia fizinių ir dvasių stiprinančių jėgų. 1915 m. gimimo senolis R. Balsevičiūtei yra pasakojęs apie medžionis, žmones, kurie gydavo prie senų ažuolų. Su tuo sietinas ir Medžionių kaimo pavadinimas.

Pranešėjos teigimu, prie Vilkokšnio ežero išsikūrę Zuklijai ir Žydkalnis laikytini senojo ekonominio verslo pavyzdžiu, tai atsispindi ir jų pavadinimuose. Pasakojama, kad visi

Doc. F. Kavoliūtė.

kaimo gyventojai luotais plaukdavę į ežerą žūklauti, o kaime išsikūrę žydai, turėję ir maldos namus, supirkdavo ir perparduodavo jų laimikį.

Kaukurose buvo laikomasi labai senos tradicijos – laukdamos busilo (gandro), šeiminkės kepdavo kakorus – bandeles, kurias kabindavo ant medžių.

Apie Aukštadvario apylinkėse esančią Velnio duobę pasakojama, kad kažkada čia stovėjusi bažnyčia, kurią pradangino nelabieji. R. Balsevičiūtė archyve išsiaiškino, kad šis pasakojimas turi realų pagrindą. Jai pavyko atrasti senus dokumentus, kuriuose minima, kad 1666 m. ši žemė buvo padovanota dominikonų vienuoliams, šie buvo pastatę koplyčią, kurioje klausydavosi baudžiauninkų išpažinčių.

Vyr. kultūrologė užrašė ir įdomius senųjų kaimo žmonių pasakojimus apie Lelionis, Karapolį, Alkaičius, Grendavę, Mockantiškes, Babraunykus, Sabališkes, Vilkinykus, Salygą, Ameriką, Gelvariškį, Spindžią ir kt. Pasak etnografės, senoliais reikia tikėti, jie iš lūpų į lūpas perduoda istorinę atmintį ateinančioms kartoms.

Nemuno kilpų regioninio parko vyr. specialistė **Rosita Dargienė** apžvelgė NKRP teritorijoje esančių ar buvusių kaimų pavadinimus, jų kilmę ir nykimo tendencijas. Informacijos apie buvusius vietovardžius, jų kaitą galima rasti išlikusiose bažnyčių gimimo, santuokos ar mirties metrikų knygose, dvarų bei bažnyčių inventoriuose sąrašuose, teismo ir kituose dokumentuose. Įrašai juose – senąja rusų, lenkų kalba ar lotyniškai. Dalis dar XVI – XVIII a. minimų vietovardžių išnyko stambinant valdas (pvz., Lialevščizna, Lideikovščizna, Dovtianiškės, Dubki, Gabrielovskas, Jauneikovičiai, Girvenai, Padkampiai, Sosnovka, Sprindžiai ir kt.), kiti – pakito (Ašmintiškes – Ašmintas), Sipovščizna – Siponys, Nečiūnciai – Nečiūnai, Žvirgždanzai – Žvirgždėnai ir kt.).

R. Dargienės surinktais duomenimis, 2011 m. NKRP teritorijoje buvo du miestai, Balbieriškio mies-

NKRP vyr. specialistė R. Milušauskienė dėkoja pranešėjai D. Aidukaitėi-Mikelionienei.

Aukštadvario regioninio parko vyr. kultūrologė R. Balsevičiūtė.

„Žiburio“ gimnazijos moksleivis J. Dagilis.

telis, 103 kaimai ir viensėdžiai. Be gyventojų likę 6 proc. šios teritorijos kaimų (tarp jų – Daujotiškės, Balvoniškės, Gudakalnis, Dambava), 25 kaimuose gyvena iki 10-ties gyventojų (Babronių, Daukantų, Davaitbalio, Dzingeliškių, Jackonių, Julijanavos, Kalvių, Muliškių, Štūpupio, Zajų ir kt.), 49 proc. teritorijos – 11 – 50 gyventojų. Kas minimų kaimų ir vietovardžių laukia ateityje? Gal tik paminkliniuose akmenyse žmonių iniciatyva įamžinti pavadinimai?

Vietovardžius kūrė žmonės, ką jie norėjo pasakyti vietovių pavadinimais, antrus metus internetiniame lietuvių kalbos žodyne tyrinėja jauniausias konferencijos pranešėjas **Jaunius Dagilis** iš Prienų „Žiburio“ gimnazijos.

Jo teigimu, daugiausia Prienų rajono vietovardžių yra susiję su žmogumi, jo išskirtinumu ir individualumą pabrėžiančiais būdo bruožais, išorinėmis ir vidinėmis savybėmis, veikla, darbo įrankiais ir prietaisais, pvz., Pakumprys, Kupriai (kūprintis, kupra), Jakniškės (godžiai griebti, valgyti, ėsti), Čiudiškiai (keistas, nuostabus), Mikalinė (mikčius), Šiauliškiai (strėlė), Kėbliškiai (trikojis), Medviškiai (medinė vinelė batų padams kalti). Nemažai vietovardžių skirta gyvajai gamtai, žoliniam augalams, miškams, reljefui,

vandens telkiniams apibūdinti (Apušotas, Liepalotas, Uosa, Vyšniūnai, Obelinė, Asiūklė, Burokiškės, Pramiežis, Giraitiškės, Šiliniai, Medžiukai, Paprūdžiai, Užbaliai, Purvininkai ir kt.)

Jaunius padarė išvadą, kad Prienų rajono savivaldybės kaimų pavadinimai dažnai sudaryti pridėdant priesagą, daugiausia gyvenviečių yra su priesaga *-iškis* (net 144), gausu deminutyvinių priesagų.

J. Dagilis sakė, kad tyrinėti vietovardžius buvo įdomu – jis sužinojo naujų senovinių žodžių, išsiaiškino, ką reiškia vietovių pavadinimai, todėl savas kraštas tapo dar spalvingesnis. Anot jo, vietovardžiai – tikras lobis norint įvairioms rajono įstaigoms ar organizacijoms parinkti pavadinimus. Jauniaus pasiryžimas tęsti pradėtą darbą buvo palydėtas plojimais.

Vilniaus universiteto Geomokslų instituto doc. **Filomena Kavoliūtė** konferenciją baigė gražiosios ir gaudžiosios lietuviškų vietovardžių istorijos pavyzdžiais.

„Skaitydamas vietovardžius, prieš akis matai Lietuvos gamtą – ji kalnuota, žvyruota, duobėta, su lygumomis ir pakilimais... Vietovardžiai su įvairiomis priesagomis, mažybiniiais, malonybiniiais, susiję su gyvūnais, paukščiais, žmonių užsiėmimu, atskleidžia mūsų kalbos turtinumą, žmogaus ir gamtos artumą... Tenka sutikti su K. Būga, kuris sakė, kad vietovardžiais kalba pati žemė,“ – kalbėjo F. Kavoliūtė.

(Nukelta į 6 p.)

Paminklinis akmuo, skirtas buvusiam Medenų kaimui (Balbieriškio sen.) atminti, pastatytas buvusių jo gyventojų pastangomis.

Autorės nuotraukos

Sunkiai prognozuojama verslo aplinka ir nuolatiniai pokyčiai – verslo ateities kasdienybė

Greitis ir pokyčiai yra šiandienio gyvenimo palydovas. Pasaulis dabar yra nuolatinių virsmų zonoje. Tokių perturbacijų laikotarpiu visada kyla daug iššūkių. 2019 m. verslo bendruomenė akylai stebėjo situaciją užsienio rinkose, analizuodama, kokią įtaką pagrindiniams Lietuvos pramonės sektoriams turės įvairūs makroekonominiai sukrėtimai euro zonoje ir pasaulio ekonomikoje. Metų gale prie viso neapibrėžtumo pasaulyje papildomą rūpestį verslui kelia valdančiosios daugumos ir koalicijos mokestiniai pasiūlymai, kuriantys nestabilią ir sunkiai prognozuojamą verslo aplinką. Lūkesčių apklausose beveik 40 proc. įmonių vadovų kaip pagrindinę riziką plėtrai įvardija nestabilią verslo aplinką.

Galime tik pasidžiaugti, kad 2019 metais pagrindiniai Lietuvos pramonės sektoriai pasirodė gana atsparūs išorės sukrėtimams. Eksportas ir toliau išlieka Lietuvos ekonomikos varomąją jėgą. Visus metus gamybinių pajėgumų lygis išliko aukštoje zonoje, kas byloja, kad gamintojams metų eigoje netrūko užsakymų. Dar daugiau, šių metų trečią ketvirtį gamintojų eksporto lūkesčiai Lietuvoje buvo didžiausi visoje Europoje. Sausio–lapkričio mėn. visa Lietuvos pramonės produkcijos vertė sudarė 21,4 mlrd. eurų, lyginant su tuo pačiu 2018 m. laikotarpiu, padidėjo 3,7 proc. Lietuvos ekonomikos augimo tempai taip pat džiugino – metinis šalies BVP augimas trečią ketvirtį buvo 3,7 proc., sparčiai kilo atlyginimai.

Džiugina Lietuvos pažanga pritraukiant investicijas – prognozuojama, kad pateksime į 3–5 geriausių Europos valstybių tarpą pagal investicijų pritraukimą milijonui gyventojų. Tai turi teigiamos įtakos visai verslo aplinkai, nes užsienio investicijos yra ne tik didžiųjų gamintojų ar paslaugų tiekėjų atėjimas ir darbo vietų kūrimas, bet ir visos ekosistemos plėtra smulkioms įmonėms, galinčioms pasiūlyti savo paslaugas naujoms kompanijoms.

Svarbiausi prekybos partneriai išliki tie patys – Vokietija ir Lenkija pirmąjį metų pusmetį pasidalino po 9,5 proc. visos lietuviškos kilmės prekių eksporto struktūroje. Toliau mesnis Lietuvos prekybos partnerių išsidėstymas gali iliustruoti ne tik mūsų ekonomikos atvirumą, bet ir jautrumą prekybos karams: į Švediją eksportas sumažėjo 0,4 procentinio punkto; kaip ir buvo galima tikėtis, mažėjo eksportas į Jungtinę Kara-

lystę – per metus čia eksportavome 0,2 procentinio punkto mažiau; ryškiausias pokytis fiksuojamas JAV rinkoje – pirmąjį metų pusę, suintensyvėjus JAV ir Kinijos prekybos karams, eksportas į šią šalį per metus susitraukė 2,9 procentinio punkto. Lietuvos eksportuotojai ir toliau siekia diversifikuoti savo prekybos partnerius, kas ženkliai prisideda prie eksporto augimo – trečiąjį šių metų ketvirtį, palyginti su tuo pačiu 2018 m. laikotarpiu, lietuviškos kilmės prekių eksporto apimtys padidėjo 5,5 proc. Eksporto raidai turėjo įtakos ne tik užsienio paklausa, bet ir mūsų įmonių investicijos į plėtrą ir technologinį atsinaujinimą – kiek anksčiau padidinti gamybos pajė-

gumai ir aukštesnis konkurencingumas prisideda prie įmonių augimo. Nors pastaraisiais metais kai kurios investicijos, konkrečiai – investicijos į mašinas ir įrenginius, neaugo, bet investicijos į intelektines nuosavybės produktus bei informacijos ir ryšių technologijų įrangą didėja nuosekliai ir augina įmonių plėtos potencialą.

Tačiau tokios tendencijos pagrindė vyrauja didelių įmonių segmente, tačiau jų turime nedaug – didelių gamybos įmonių, kuriose dirba 250 ir daugiau darbuotojų, skaičius nesiekia 150. Lietuvoje dominuoja mažos ir vidutinės įmonės, kurios neturi pakankamą pajėgumą, kad diegtų skaitmeninio technologijas. Galvojant apie valstybės ekonominio konkurencingumo išlaikymą, susirūpinimą turi kelti tas faktas, kad žemo ir vidutinio technologinio išsivystymo gamybos pramonė sukuria apytiksliai 3/4 visos Lietuvos gamybos produkcijos, pardavimo pajamų ir pridėtinės vertės. Dauguma LPK įmonių-narių perėjimą prie aukštesnių technologijų planuoja 3 metų perspektyvoje, tačiau jos susiduria su visa eile kliūčių: net 33 proc. įmonių kaip pagrindinį trukdį technologiniam atsinaujinimui įvardija savų finansinių resursų stoka, 20 proc. – reikiamų kompetencijų

žmonių trūkumą, 13,3 proc. – ribotą priėjimą prie išorės finansavimo. Tik 18,75 proc. įmonių teigia, jog su kliūtimis nesusiduria.

LPK atliktos apklausos rodo, kad 66 proc. įmonių technologinis atsinaujinimas reikalingas produktyvumo didinimui, 33 proc. – atsverti darbuotojų trūkumą, o 53,3 proc. – aukštesnės pridėtinės vertės produktams kurti. Tokia situacija atspindi ir Lietuvos eksporto struktūroje, kur aukštųjų technologijų eksporto rodikliai daugiau nei dešimtmetį yra žemiausi tarp Baltijos šalių. Investicijos taip pat lieka mažiausios tarp Baltijos šalių. Daugiausia jų skiriama statiniams, transporto įrangai, bet ne aukštos pridėtinės vertės produkcijos kūrimui. Verslo ir mokslo bendradarbiavimas išlieka vangus – verslo investavimas į mokslinius tyrimus ir jų plėtrą yra žemas (2018 m. Lietuvoje jis siekė 0,3 proc. BVP, o ES – 1,41 proc. BVP). Akivaizdu, kad valstybei būtinas aiškus planas, kaip didesnę mūsų įmonių dalį pastatyti ant ketvirtosios pramonės revoliucijos bėgių, nes tai svarbiausias mūsų ekonomikos tvarumo klausimas.

Ilgą laikotarpį perspektyvoje Lietuvos konkurencingumas tampa iššūkiu. Lietuvoje šiuo metu atlyginimai auga sparčiau nei darbo

(Nukelta į 7 p.)

Prienu turguje

Palma PUGAČIAUSKAITĖ

„Saulė dieną prailgino per gaidžio žingsnį“ ...

Nei tvoros nuo šalčio nepoškėjo, nei sniegas po kojomis negirgždėjo sausio pirmo šeštadienio rytą, kai vieni važiuoti, kiti pėsti rinkosi į turgų. Nelabai daug žmonių po šventinio ilgo šurmilio. Ir prekiautojų keletu mažiau. Ūkinį gyvulių turgavietė tuščia, tad dauguma jos pusėje sustato savo mašinas. Būrelyje šnekučiuavosi vyrai. Gali būti, kad balandininkai. Gal apie augintinius, o gal apie „Pet Show Lietuva“ – septintąją didžiausią gyvūnų parodą Baltijos šalyse, kuri vyks sausio 18 – 19 Žemės ūkio akademijoje.

Šluotų rišėjas Vidas iš Ingavangio jų sakė mažiau ir pririšęs, ir visų dar buvo nepardavęs. Džiaugėsi, kad iškart penkias viena ūkininkė nupirko. Šluota ilgu kotu kainavo 1,50 euro, trumpu – mažiau. Kita mūsų rajono prekeivė, ūkininkė, sakė, kad sėmenų aliejus gerai perkamas ne tik per šventes. Žiema daug kas juo gardina raugintus kopūstus, burokėlių mišrainę, kiti geria rytais „ant tuščio“ nuo skrandžio negalavimų. Pusės litro butelis kainavo 3,50 euro. Kiti ūkininkai prekiaavo grūdais, didesniais kiekiais bulvių, burokėlių. Centnerį kviečių, miežių, kvietrugių, rugių jie siūlė už 10 – 12 eurų.

Vienas jų paklaustas, ką mano apie Žiurkės metus, sakė, kad apie juos spėti galima pagal tai, koks Kūčių vakarą buvo dangus. Jei matėte žvaigždėtą dangų, bus derlingi metai, dėslis vištos, užaugs daug grybų. Jei pūtė šiaurys, plaukė šviesūs debesys, bus geras vasarojus, o jei pūtė stiprus pietų vėjas, užaugs daug obuolių ir riešutų. Ir ką gali žinoti, metų ratas greit apsisuks, ir pamatysime.

Bitininkai pusės litro stiklainį medaus pardavė už 4 eurus, kilogramą – už 6 eurus. Kaip sakė ilgametis bitininkas, kitų metų medunešis bus geras tam, kuris nepatingėjo po Kūčių vakarienės pastuksenti į avilius taip, kad bitelės „atsilieptų“, o po aviliais pabarstė šieno.

Daržoves, kaip ir kiaušinius ar pieno produktus, pirkto nuolatiniai pirkėjai. Dešimt vištos kiaušinių kainavo 1,7 – 2 eurus. Litras pieno kainavo 0,50 euro, litras grietinės – 3,40 – 3,60 euro, pusė kilogramo sviesto – 4 eurus, kilogramas varškės – iki 3 eurų. Varškės sūris su saldžia grietine kainavo 2 eurus ir daugiau, pagal dydį.

Žiemos laikotarpiu labiausiai perkami yra lašiniai (4,90 euro už kilogramą). Lašiniotis kainavo 4,90 euro, skilandis – 8 eurus, ypač perkamos laužo dešrelės – 5,90

euro, kumpis su lašiniu – 6 eurai, nugarinė – 6,40 – 7,80 euro, kaimiška dešriukė – 6,50 euro. Kiti prekybininkai siūlė ir prie alaus ypač mėgstamų rūkytų karkų po 2,5 – 3,5 euro už kilogramą, kojų – už 3 eurus, pusgalvių rūkytų – už 2 – 2,50 euro, nugarinės – už 10,20 euro už kilogramą. Už naminių vyntintų dešrelių kilogramą prašė 9 eurų, naminių spirgučių indelį – 1,50 euro, taukų – 1 euro. Kiti rinkosi šviežios kiaulienos. Kilogramas sprandinės kainavo 6 eurus, nugarinės – 6 – 6,50 euro.

Bulvių mėgėjai už kilogramą mokėjo 0,20 – 0,40 euro, kilogramas morkų kainavo 0,50 – 0,60 euro, burokėlių – 0,50 euro, ropelė česnako – 0,50 euro, kilogramas svogūnų – 0,50 – 0,70 euro. Ypač gerai pirkto raugintus kopūstus, kurių kilogramas kainavo 1,20 ir truputį daugiau, agurkus – 1,70 euro. Populiarūs ir rauginti obuoliai, pavyzdžiui, papinų arba antaninių obuolių kibiriukas kainavo 2 eurus.

Pakalbintas vietinis prieniškis sakė atėjęs tik duonos ir skilandžio, mat jau visokių gardumynų atsivalgęs. „Įdomu, kiek mes vertos šiais metais? Gal mažiau, nors netikiu... Teko tarpušvenčiu pasėdėti viename iš žinomų restoranų. Apsėdom taip gražiai aplink stalą gal aštuoniese. Padavėjas pasakė, kad patiekalų lauksime gerą pusvalandį. Žinot, ką mes veikėm – visi „sulindom“ iš savo telefonus. Kažkur skambėjo muzika. Toks „bendravimas“ tikrai vyko ne tik prie mūsų staliuko. Ko gero, ir liksim vartotojais“. Greta stabtelėjusi buvusi mokytoja nešėsi tik daržovę. Ji pasidžiaugė, kad nuo Tirių Karalių saulė dieną prailgins per gaidžio žingsnį, o per pusiaužiemį – per avinuko šuolį. Todėl sulauksime daugiau šviesos ir turguje, ir gyvenime.

„Vietovardžių susigrąžinimui reikia ryžto, vieno žodžio – TEESIE...“

(Atkelta iš 4 p.)

Akmenėliai, Kalneliai, Žvirgždeliai, Žvyriniai, Dubėnai, Dugnai, Duburiai, Medsėdėliai, Girininkai, Skynimai, Trakučiai, Miškėnai, Vilkėliai, Gervarastis, Varnikėliai, Varnagaičiai, Pelėdynė, Strazdeliai, Dagiliukai, Jerubaičiai... Vaškiai, Kiauninkai, Lapgaudžiai, Babilninkai, Bačkininkai, Bliūdsukiai, Plytnikai, Drabužninkai, Važnyčioniai, Dienavagai, Goželiškis, Tešliūnai... Ji perskaitė tikrą odę, sudarytą iš vietovardžių, bei apgailestavo, kad iš daugiau nei 25 tūkstančių vietovių per sovietmetį buvo prarasta 5,6 tūkstančio kaimų ir viensėdžių vardų, daugiausia dėl masinės melioracijos. Ir nepriklausomoje Lietuvoje iš oficialių dokumentų toliau braukiami istoriniai mūsų kaimų, likusių be gyventojų, vardai. Ji pristatė storą knygą „Žemė prašo nepamiršti vardų. Mūsų mirusių kaimų knyga“, kuri buvo išleista aukotojų ir rėmėjų lėšomis. Joje surašytas sovietmečiu suardytų, sunykusių Lietuvos kaimų ir viensėdžių bendrumenių sąvadas, taip pat sudėti jų buvusių gyventojų prisiminimai apie tai, kaip vykdyta melioracija sunaikino jų vienkiemius, pakeitė gyvenimus, ištrynė tau-

tos atmintį. Ši knyga – tai svarbus liudijimas jaunajai kartai apie tai, kokių būdu buvo naikinamas nematerialus tautos paveldas.

Mokslininkės teigimu, netoliomoje ateityje galime prarasti iki 8 tūkst. vietovardžių. Ji svarstė, jei valdžiai tai nesvarbu, žmonės gali patys susigrąžinti atmintį, išsaugoti nykstančių vietovių vardus. Pasak jos, prasminga iš apačios kylanti iniciatyva, kuomet gyventojai išnykusių, sujungtų kaimų vietoje pastato kokį nors atminimo ženklą – paminklą, akmenį, kryžių ar nuorodą su buvusios vietovės pavadinimu. Tokių atminties ženklų yra ir Prienu bei Birštono krašte. Registrų centro internetiniame puslapyje atsirado skiltis su išnykusiais vietovardžiais.

„Vietovardžių susigrąžinimui reikia ryžto, vieno žodžio – TEESIE...“ – visuomenės sąmoningumu linkusi tikėti F. Kavolūtė.

Svarbu tai, jog su Vietovardžių metų minėjimo renginiais ir atskiromis iniciatyvomis dėmesys šiam protėvių palikimui, vietovardžių išsaugojimo problemai nenusloptų, būtų rastas būdas juos įamžinti ir perduoti ateities kartoms.

Dalė Lazauskienė

Prienu turguje perki, savo kraštą tu remi!

Sunkiai prognozuojama verslo aplinka ir nuolatiniai pokyčiai – verslo ateities kasdienybė

(Atkelta iš 6 p.)

našumas, visuomenė senėja, trūksta kvalifikuotos darbo jėgos. Net 50 proc. įmonių vadovų teigė, kad susiduria su problema surasti darbuotoją su tinkamais įgūdžiais. Anksčiau pigi darbo jėga Europos kontekste Lietuvai leido turėti konkurencinį pranašumą, o dabar pasiektas lygis, kai to nepakanka, o konkuruoti su aukštųjų technologijų šalimis vis dar yra sudėtinga. Todėl labai svarbu išnaudoti darbuotojų kūrybinį ir mokslinį potencialą.

Jau dabar akivaizdu, jog dėl nepalankių demografinių tendencijų vyresnių asmenų proporcija darbo rinkoje didės, o tai veikia bendrą šalies darbo našumo dinamiką. Darbingo amžiaus gyventojų skaičius neišvengiamai toliau trauksis. Prie mažėjimo prisidės tai, kad ekonomiškai aktyvaus amžiaus grupę papildys vis mažiau jaunimo. Tai paskatins konkurenciją dėl talentų. Verslas savo ruožtu turi labai rimtai galvoti, kaip išsaugoti vyresnio amžiaus darbuotojus ir prisitaikyti prie vyresnės darbo jėgos siūlant darbo formų lankstumą, nuotolinį darbą, patogią darbo aplinką. Be verslo svarbus vaidmuo tenka ir valstybės vykdomai politikai. Norint, kad vyresnio amžiaus žmonės ateityje dar aktyviau prisidėtų prie šalies ekonominės gerovės kūrimo ir padėtų spręsti su nepalankia demografija susijusius darbo rinkos iššūkius, valstybė turi rasti būdų juos paskatinti ir padėti jiems ilgiau likti darbo rinkoje. Į šių iššūkių sprendimą turi būti orientuota ne tik Lietuvos užimtumo politika, bet ir visos su „sidabrine ekonomika“ susijusios viešosios paslaugos – sveikatos apsauga, švietimas ar transportas. Tik didesnis ekonomikos

orientavimas į žiniomis, o ne tik fiziniu darbu grindžiamas veiklas ir investavimas į vyresnius žmones gali sumažinti visuomenės senėjimo neigiamą įtaką bendram darbo našumui ir atitinkamai paspartinti ekonomikos augimą. Tokiame kontekste reikalingas ir aukštųjų technologijų proveržis.

Kas laukia Lietuvos, jei neatrasiame naujų ilgalaikės plėtros galimybių, gali iliustruoti Portugalijos ar Graikijos atvejai, kur po spartaus ekonomikos augimo likta „nuolat besivejančiųjų“ grupėje. Siekiant išvengti tokio scenarijaus Lietuvoje, svarbu identifikuoti veiksnius, kurie tvariai didintų produktyvumą ir sukurtų prielaidas tolimesnei konvergencijai Europos Sąjungos vidurinio link. Akivaizdu, kad reikia galvoti, kaip auginti bendrą valstybės gerovės pyragą, kad ateityje valstybė galėtų užtikrinti konstitucinių išpareigojimų sveikatos, socialinės apsaugos ir kt. srityse įgyvendinimą, visos šių išpareigojimų naštos neperkeliant tik ant dirbančių žmonių ir verslo.

Verslas taip pat tikisi, kad šių metų pabaigoje teisėkūros procesuose vyravęs neprognozuojamumas netais ilgalaikė tradicija Lietuvoje, nes sunkiai numatomi, skuboti, trumpalaikės politinės darbotvarkės, bet ne tvarios ilgalaikės strategijos paskirti veiksmai blogina Lietuvos verslo ir investicinės aplinkos patrauklumą. Teisinio reguliavimo pasikeitimai yra aktyviai stebimi ne tik šalies viduje, bet ir tarptautiniu lygiu. Lietuvai, kaip nedidelei atvirai ekonomikai, kiekvienas toks pokytis yra gyvybiškai svarbus.

Robertas Dargis
Lietuvos pramonininkų konfederacijos prezidentas

Iš Trijų karalių Lietuvoje dažniausiai sutinkamas Kasparas

Kiekvienais metais sausio 6-ąją švenčiama Trijų karalių diena, simbolizuojanti kalėdinio laikotarpio pabaigą. Mūsų šalyje populiariausias yra Kasparo, kūdikėliui Jėzui atnešusio smilkalų, vardas.

Registru centro tvarkomo Gyventojų registro duomenys rodo, kad šiuo metu visoje Lietuvoje yra net 1,3 tūkst. berniukų ir vyrų, turinčių išminčiaus Kasparo vardą. Turbūt nieko nuostabaus, kad daugiausia jų gyvena penkiuose šalies didmiesčiuose: Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose ir Panevėžyje.

Kasparo vardas Lietuvoje išpopuliarėjo šime tūkstantmetyje – nuo 2000-ųjų šis vardas naujagimiams berniukams suteiktas daugiau kaip 1 tūkst. kartų. Vis dėlto pastaraisiais metais jo populiarumas pastebimai mažėja: jei ankstesniais metais per metus Kasparų Lietuvoje padaugėjo po 50–70, tai pernai šiuo vardu pavadinti vos 4 berniukai, 2018 m. – 28.

Kitų dviejų karalių vardai Lietuvoje nėra tokie populiarūs. Baltazaro arba Merkelio vardą nešiojančius šalies gyventojus būtų galima suskaičiuoti ant vienos rankos pirštų.

Pasakojama, kad Betliejuje gimusių kūdikėlių Jėzų aplankė trys karaliai, kurie iš tiesų buvo išminčiai, stebėję dangaus kūnų judėjimą. Sekdami dangaus kūnų judėjimą, Sekdami dangaus kūnų judėjimą, Sekdami dangaus kūnų judėjimą, kuriam kiekvienas atnešė po dovaną: Baltazaras – miros, Merkelis – auksas, o Kasparas – smilkalų.

Be to, sausio 6-ąją tradiciškai ant namų durų šventinta kreida užrašomos pirmosios karalių vardų raidės (+K+M+B). Tikima, kad šis užrašas apsaugo namus nuo blogio.

gal LR BPK 140 str. ir uždaryta į Alytaus AVPK areštinę.

Vagystė

Gruodžio 24 pastebėta, kad iš vyrui, gim. 1968 m., priklausančio miško, esančio Prienų r. sav., nupjautos ir pagrobtos keturios pušys. Padaryta žala nustatinėjama.

Parengta pagal Alytaus apskrities VPK pirminę informaciją

Reklama ■ Reklama ■ Reklama

SIŪLO DARBA

Birštone kavinei-barui **reikalinga** barmenė-padaavėja. Darbo dienomis (antradienis-pentadienis, darbo valandos 11–23 val.). Be patirties – apmokome. Informacija tel. +370 600 88 829.

Reikalinga bendrosios praktikos slaugytoja darbu senelių globos namuose Putrišių k. Būtina turėti darbo licenciją. Tel. 8 686 60 918.

Birštone kavinei-barui **reikalinga** virėja. Darbas pamainomis. Informacija tel. +370 600 88 829.

Reikalinga slaugytojos padėjėja darbu senelių globos namuose Putrišių k. Tel. 8 686 60 918.

PERKA

Gyvuliai, gyvūnai

Įmonė **brangiai perka** galvijus, atsiskaito iš karto. Išsivežame. Tel.: 8 686 54 826, 8 684 40 534.

Superka gero ir lieso įmitimo galvijus (AB „Krekenavos agrofirma“ kainomis), taip pat perka arkliaus. Tel. 8 616 43646.

Įmonė tiesiogiai nuolat **perka** arkliaus. Tel.: 8 656 39 189, 8 616 14 424.

UAB „GALVIJŲ EKSPORTAS“ – įvairius pienu girdomus buliukus ir telyčaites, taip pat „Belgus“. Moka 6 ir 21 proc. PVM. Sveria el. svarstyklėmis. Pasiima patys. Tel. 8 612 34 503.

A. Bagdono IĮ **brangiai perka** veršelius ir telyčaites auginimui. Moka 6 - 21 proc. PVM. Sveria elektroninėmis svarstyklėmis. Pasiima patys. Tel.: (8 319) 69 541, 8 699 93 682.

Naujai įsikūrusi įmonė

brangiai superka įvairius automobilius, sutvarko dokumentus, pasiima patys. Tel. 8 679 95 133.

Įmonė tiesiogiai **perka** galvijus aukščiausiomis ŽŪKB „Krekenavos mėsa“ kainomis. Tel. 8 613 79 515.

Įvairios prekės

Įmonė **perka** naudotus automobilius. Gali būti be techninės apžiūros, nevažiuojantys, išregistruoti. Siūlykite visus variantus telefonu: 8 607 67 679.

Perka šienapjovę ir smulkintuvą Fortschritt, jų kederius. Welger, Claas, Kirgizstan ir kitus presus. Tel. 8 686 37 339.

Superkame karves, bulius ir telyčias KREKENAVOS AGRO FIRMOS supirkėja Olga Smailienė. Tel. 8 612 02 125.

agaras PERKA KARVES, BULIUS, TELYČIAS pagal skerdeną ir gyvą svorį (brangiai mėsinius). Atsiskaito iš karto. NEMOKAMAS tel. 8 800 08 801, tel.: 8 612 34 482, 8 658 00 273.

PARDUODA

Įvairios prekės

Naminiai sviestiniai šakočiai Jūsų šventėms! Tik iš natūralių lietuviškų produktų, pagal senolių receptą. Svoris nuo 100 g iki 5 kg. Siunčiame į Lietuvos miestus ir užsienio šalis. Tel. 8 650 43 159. (Adresas: Revuonos g. 48, Prienai).

Kietas kuras

Parduoda DURPIŲ BRIKETUS, malkas, supjautas kaladėlėmis, rąstukais. Skubiai, nemokamai pristato jums patogiu laiku. Tel. 8 672 51 171.

Atvešime durpių briketus, akmenų anglį, pjuvenų briketus, granules, – KOKYBĘ GARANTUOJAME. Tel. 8 683 13463.

PARDUODA

Gyvuliai, gyvūnai

Parduoda veršingą 6 metų karvę. Tel. 8 601 20 149.

Parduoda 600 kv. m pastatą Prienų centre, netoli autobusų stoties. Pastatas – naujos statybos, su daline apdaila, tinka įsirengti ir gyvenamas, ir komercines patalpas. Gera vieta, ir kokybiškai pastatytas pastatas. Kaina – 85000 Eur. Tel. 8 627 51 671.

PARDUODAMOS MALKOS

Kietųjų arba minkštųjų lapuočių – paruoštos arba dvimetris. Miškininko kokybės kontrolė ir atvežimas. Perkant daugiau – mokate mažiau. Seniorams – papildoma nuolaida. Tel. 8 621 24 644

PASLAUGOS

Liejame pamatus, betonuojame. Montuojame gipso kartoną, glaistome, dažome, kalame dailylentes, dedame visų tipų grindis, klojame plyteles, atliekame santechnikos darbus, elektros instaliacijos darbai, klojame trinkeles, lankstome skardas. Tel. 8 600 96 399.

Šlifuojame, dedame ir lakuojame parketą, dengiame stogus, skardiname, lankstome, šiltiname ir dažome namų fasadus. Kasame pamatus, mūrįjame, tinkuojame, betonuojame, montuojame tvorą, langus, duris, atliekame langų apdailą, griovimo darbus. Statome karkasinius namus. Tel. 8 620 85350.

VISI SANTECHNIKOS DARBAI: šildymo, vandentiekio, kanalizacijos, katilinių įrengimo. Komplektuojame kokybiškas santechnikos medžiagas su nuolaidomis. Tel. 8 640 39 204.

Kaminų įdėklai: gaminimas, montavimas. Kaminų valymas. Tel. 8 645 87 304.

DURYS – PER 3 DIENAS! **GAMINU DURIS** – ypatingai šiltas, saugias nuosaviems namams, ūkiniams pastatams ir rūšiams. Dirbu ir žiemą. Tel. 8 653 93 193.

Priduodame namus, sodus ir juos įregistruojame. Tel. +370 699 17 423.

KAMINŲ VALYMAS, skardinimas, remontas ir įdėklų montavimas. Tel. 8 621 99 958.

Atliekame karkaso konstrukcijų, šiltinimo, stogų dengimo, skardinimo, gipso montavimo darbus. Tel. 8 631 91 211.

PASLAUGOS

Automatinių skalbimo mašinų, el. viryklių, indaplovų remontas, prijungimas. Atvykstate į namus. Dirbame ir savaitgaliais, suteikiame garantiją. Tel. 8 645 04 370.

SLEGIA KREDITAI AR PRITRŪKAI PINIGŲ? Tiesiame Jums pagalbos ranką! Akimirksniu palengvinsime Jūsų našta. REFINANSAVIMAS nuo 500 iki 7000 eurų, nuo 6 iki 48 mėnesių. PASKOLOS nuo 100 iki 5000 eurų, nuo 2 iki 48 mėnesių. Konkurencingai itin mažos palūkanos rinkoje. Be užsto, be užslėptų sutarties sudarymo mokesčių. Kreiptis tel. 8 601 50 935. Kredito davėjas UAB LSV intergroup. Tarpininkas Ričiardas. Individualios veiklos pažyma Nr. 621263.

Nusikaltimai nelaimės

Išdauzti langai

Sausio 2 d. apie 5 val. 20 min. Prienuose, F. Vaitkaus g., išdauzyti vyrui (g. 1991 m.) priklausančio namo septynių langų stiklo paketai. Padaryta nuostolio už 3000 eurų.

Smurtas

Sausio 3 d. apie 13 val. 20 min. namuose, Prienų r. sav., žmona, gim. 1973 m., smurtavo prieš vyrą, gim. 1965 m. Moteris buvo sulaukta pa-

**Keliauk!
Pažink!
Dalinkis!**

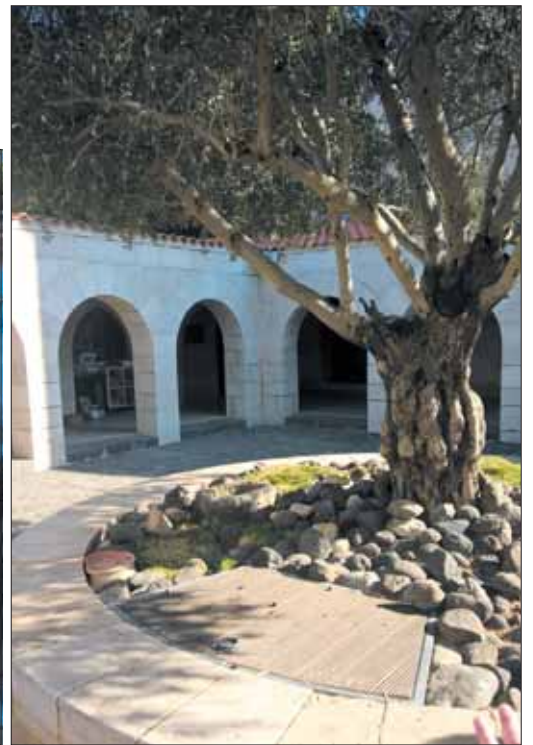
Izraelis arba Šventoji žemė

Jeigu nori pamiršti rūpesčius, problemas, ketini atsipalaiduoti ir pasisemti jėgų bei naujų įspūdžių – keliauk. Tokių minčių ir tikslų vedina lapkričio 19 d. 47 asmenų grupė, suburta Jiezo žmonių su negalia sąjungos pirmininkės Augenijos Stoškuvienės, 5 dienoms išvyko į Izraelį, į šalį, tapusią Jėzaus žemiškąja tėvyne.

Po 4 valandas trukusio skrydžio Tel Avivo aerouoste mus pasitiko visą kelionę laiką lydėjusi gidė **Irina**. Nusimetę striukes, leidomės į „pasimatymą“ su Haifu, antru pagal dydį Izraelio miestu. Pasikėlę į Karmelio kalną, kurio olose, kaip teigia Testamentas, slėpėsi pranašas Elisas, grožėjomės Viduržemio jūros vaizdais bei nepaprastais ir išpuoselėtais persų sodais. Lydimi vasariškos šilumos keliojome į Nazaretą, miestą, kur, kaip tikima, prabėgo Kristaus vaikystė (beveik 30 metų). Senasis miestas išsidėstęs didžiulėje kalvų apsuptyje įduboje, kur tarp namų aiškiai išsiskiria aukšta, balta bazilika. Šioje vietoje gyvenusi ir Nazareto mergaitė Marija. Išaušus antrosios dienos rytui, gerai po kelionės pailsėję kibucų gyvenvietėje, leidomės prie įspūdingo Galilėjos ežero, kur, kaip tikima, Jėzus „sudraudė vėjus ir ežerą“, sakė pamokslą, padaugino

duoną, žuvis ir pamaitino tūkstančius išalkusiųjų. Testamente sakoma, kad Jėzus keliaudamas po šias apylinkes darė stebuklus, gydydamas žmones. Čia pat ir Palaiminimų kalnas, nuo kurio Jėzus sakė kalno pamokslą. Keliojome ir prie Jordano upės, kurioje, kaip tikima, buvo pakrikštytas Jėzus. Įdomu tai, kad čia atnaujinti krikštą gali visi turistai: tereikia tik įsigyti krikšto drabužių ir atlikti apeigas, panyrant į Jordano upės vandenį.

Ekskursijos tęsinys – Jeruzalė, miestas kuris vadinamas Šventosios žemės širdimi ir laikomas neoficialia Izraelio sostine. Ir ne veltui. Miestas nepaprasto grožio, stulbinantis šventovių gausa. Jeruzalėje įvykių ir istorijų telpa tiek, kad apsilankęs joje dar ilgai negali pamiršti takų, šventyklų, iš kurių sklinda magiškos auros, kurias žodžiais neįmanoma nuskaidyti. Tai yra ištis įspūdinga vieta, ku-

riuje gimė viena didžiausių religijų pasaulyje, ir dėl to, matyt, lyg magnetas traukia milijonus turistų iš viso pasaulio. Aplankėme Jeruzalėje įspūdingo dydžio Raudų sieną, pastatytą Erodo laikais. Raudų siena – tai vieta, kur žydai aprauda sugriautą šventyklą ir kiša į tarpelius tarp akmenų lapelius su prašymais Dievui. Apžiūrėjome karaliaus Dovydo kapą ir virš kapavietės esančią paskutinės vakarienės menę, kurioje paskutinį kartą vakarieniavo Jėzus su apaštalais. Užkopę į Alyvų kalną grožėjomės puikia senosios Jeruzalės panorama, bažnyčiomis, kuriose Jėzus skelbė pamokslus bei pranašystes. Šiurpuliukai kūnu ėjo, kai leidomės Kryžiaus keliu – tai paskutinės Kristaus sustojimo vietos. Užsukome ir į spalvingą bei šurmulingą Jeruzalės turgų. Duonos kepyklėlės, senosios humuso užteigos, prekysta-

liai nukloti įvairiais suvenyrais, aliejais, žvakėmis leidžia mėgautis kvapais ir aromatais.

Kitą dieną ne mažiau įspūdinga kelionė prie Negyvosios jūros, kuri paliko įdomų ir nepatirtą įspūdį. Mus pasitiko ne baltas smėliukas, o aštrus, nuo druskos pabažęs paplūdimys. Į vandenį lipome labai nedrąsiai ir atsargiai, kadangi buvome išpėti kelionės gidės apie galimas neatsargaus elgesio pasekmes. Niekas nuostabaus, juk viename litre vandens yra net 340 gramų ištirpusios druskos, kuri gali skaudžiai nudeginti, patekusi į akis – jas pradėti graužti. Tačiau galimus nepatogumus su kaupu atperka smagus ir keistas jausmas, kai sėdėdamas vandeny ir vandens pakeltas į paviršių, gali plūduriuoti ir mėgautis vandens gydomąja galia.

Kelionė baigėsi, tačiau liko pui-

kūs prisiminimai, įspūdžiai ir emocijos, kurių neįmanoma aprašyti. Reikia ten pabuvoti ir pasigrožėti pastatų didingumu bei architektūriniais sprendimais, dykumų platybėmis, pajusti tą energetinį užtaisą, kurį spinduliuoja visa aplinka. Prislėgtas prie šios šalies istorijos abejingu palikti negali.

Labai norėtume padėkoti grupės vadovei A. Stoškuvieni už puikią idėją aplankyti Šventąją žemę, už visus organizacinius rūpesčius, kiekvienam grupės nariui už išgirstą kvietimą aplankyti šią šalį, už nuoširdžią bendrystę ir ėjimą tuo pačiu keliu – keliu Dievo link. Ačiū visų įstaigų vadovams ir darbdaviams, kurie sudarė sąlygas darbuotojams išvykti bei galimybę iš naujo atrasti ir išbandyti save.

Alyra Lisauskienė

Jiezo žmonių su negalia sąjungos tarybos narė

Kalėdinis krepšinio „3x3“ turnyras Išlauže

Gruodžio 28 dieną Išlaužo pagrindinės mokyklos sporto salėje įvyko tradicinis Kalėdinis krepšinio „3x3“ turnyras. Dėl seniūno T. Skrupsko vardo taurės šiemet varžėsi 14 komandų. Toks gausus dalyvių skaičius buvo tik 2011 metais. Daugiausia sportininkų susirinko iš Išlaužo seniūnijos (9 komandos), krepšinio mėgėjai taip pat atvyko iš Juragių, Prienų, Šilavoto, Pakuonio ir Linksmakalnio.

Komandos buvo suskirstytos į 4 grupes ir varžėsi tarpusavyje rato sistema. Iš A pogrupio į kitą etapą pateko „Šilavotas“ ir „JT auto“, iš B – „Dvariukas“ ir „Švartūs plaučiai“, iš C – „Pakuonis“ ir „300 kilovatų“, iš D – „Sugrįžimas“ ir „Kartos“. Visos šios komandos buvo suskirstytos į du naujus pogrupius, iš kurių į pusfinalius pateko „Dvariukas“, „Šilavotas“, „Pakuonis“ ir „Sugrįžimas“.

Pirmajame pusfinalyje „Dvariuko“ komanda tik po atkaklios kovos rezultatu 13:12 palaužė „Pakuonio“ žaidėjus, o antrajame „Šilavotas“ neturėjo vargo su „Sugrįžimo“ vy-

rais (15:9). Dėl trečiosios vietos vykusioje kovoje „Sugrįžimui“ vėlgi pristigo jėgų rimčiau pasipriešinti „Pakuonio“ komandai ir jai nusi-leista rezultatu 8:12. Turnyro finalas buvo reto grožio. „Dvariuko“ komanda labai susikaupusi pradėjo rungtynes ir atrodė užtikrintai laimės, kai pirmavo rezultatu 13:8, tačiau „Šilavotas“ kilo į lemiamą šturmą, pelnė iš eilės 6 taškus ir išsiveržė į priekį (14:13). Tačiau pabaigą tiksliau sužaidė „Dvariukas“, pelnęs lemiamus taškus ir rezultatu 15:14 iškovojęs Seniūno taure.

Apdovanoti buvo ne tik turnyro prizininkai, tačiau ir jauniausia komanda „Neperskaitau“

bei jauniausias jos žaidėjas Orestas Bukauskas. Vyriausio žaidėjo prizas atiteko Prienų r. savivaldybės tarybos nariui G. Bartuliui, o jo komanda „Kartos“ gavo specialų prizą už šeimos narių pagrindu sudarytą komandą. Beje, vienintelė turnyre dalyvavusi moteris buvo G. Bartulio dukra Indrė, kuri taip pat sulaukė apdovanojimo.

Seniūnas T. Skrupskas dėkausi pavykusiomis varžybomis ir dėkojo rėmėjams, kurie prisidėjo prie turnyro rengimo, tai – UAB „Dananta“, UAB „Kesberta“, UAB „Keliūta“, Otariui Urbanui. Išlaužo pagrindinės mokyklos direktorei Rasai Žilinskienei padėkota už suteiktą galimybę prirėkus naudotis sporto sale, o kūno kultūros mokytojai Rolandui Meškauskui – už kasmetinį turnyro organizavimą ir vykdymą.

Mokytojas Rolandas Meškauskas

Organizatorių nuotrauka

Gyvenimas

REDAKCIJOS ADRESAS:
Kauno g. 19 A, LT - 59147 Prienai.
El.paštas: info@gyvenimas.info

Leidžia UAB „GYVENIMAS“ (SL 066).
Laikraštis įkurtas 1946 m. gruodžio 7 d.

Redaktorė Ramutė Šimukauskaitė

Internetu skaitykite: www.gyvenimas.info, www.facebook.com/laikrastiogyvenimas

Redakcija: Redaktorė Ramutė Šimukauskaitė - VERSLAS, ŽEMĖS ŪKIS (60523, ramute@gyvenimas.info); SOCIALINĖS PROBLEMOS, ŠVIETIMAS, MEDICINA, TEISĖSAUGA, PASLAUGOS: Dalė Lazauskienė, redaktorės pavaduotoja (60014, dale@gyvenimas.info); APLINKOSAUGA, NEVYRIAUSYBINĖS ORGANIZACIJOS, KULTŪRA, SPORTAS: Rimantė Jančauskaitė, apžvalgininkė (60012, rimante@gyvenimas.info); KOREKTŪRA: Ona Ališauskienė (60015); BUHALTERIJA, SKELBIMAI: Ona Lodienė, Zina Lankevičienė (tel./faksas 60012, zina@gyvenimas.info); kompiuterininkai (maketav@gyvenimas.info). Mob. tel. 8 605 19 327.
Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su laiškų autorių nuomonėmis. Už skelbimų turinį neatsakome.

Laikraštis išeina trečiadieniais ir šeštadieniais.

Ofsetinė spauda. Apimtis - 2 spaudos lankai.

Indeksas 67283. Tiražas: trečiadieniais - 2100 egz., šeštadieniais - 2600 egz. Rinko, maketavo UAB „Gyvenimas“.

Spaudė UAB „Alytaus spaustuvė“, Seirijų g. 17, tel. (8 ~ 315) 73786.

ALYTAUS SPAUSTUVĖ